

Universitetet
i Stavanger

FAKULTET FOR UTDANNINGSVITENSKAP OG HUMANIORA

BACHELOROPPGAVE

Studieprogram: BBDBAC- 1 21H

Høst 2021

Åpen/ Konfidensiell

Forfatter(e): Tove Bergjord Tysdal

Tove Bergjord Tysdal

.....
signatur forfatter (e)

Kandidatnummer(e): 3239

Veileder(e): Marius Rognstad

Fagansvarlig: Sara Esmaeli

Tittel: Barnehagens foreldresamarbeid til minoritetsforeldre

Engelsk tittel: The kindergarten's parent collaboration for minority parents

Emneord: Foreldresamarbeid, mangfold,
minoritetsforeldre, ressurs,
religion, livssyn, barnehage,
inkludering, samfunn

Side tall: 31 (7648)

+ Vedlegg/annet: 3 vedlegg

Stavanger, 04.01.2022

.....
dato/år

Tittel

Barnehagens foreldresamarbeid til minoritetsforeldre.

Sammendrag.

Foreldresamarbeid er en viktig ressurs vi har i barnehagen. Både foreldre og personalet i barnehager jobber for barnets beste, da er det essensielt å ha et godt samarbeid med alle foreldre.

Som barnehageloven §1 sier,

«skal barnehagen i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling»

Her har jeg sett nærmere på hvordan personalet i barnehager har et ressursorientert samarbeidet til foreldre med minoritetsbakgrunn? Noe som også dannet grunnlaget til problemstillingen som jeg kom frem til. Her har jeg gjennom intervjuer fått et innblikk i hvordan barnehager bruker minoritetsforeldrene som en ressurs. Samtidig som det også kommer frem noen utfordringer, de er hovedsakelig språklige. Inntrykket er at minoritetsforeldre har tillit og trygghet til barnehagen og vil sammen jobbe for barnets beste. I de barnehagene som ble intervjuet var inntrykket også at personalet hadde gode holdninger til minoritetsforeldre, men ønsket mer kunnskap både når det kom til kultur, religion og livssyn. Jeg har hovedsakelig hatt søkelyset på minoritetsforeldre og foreldresamarbeidet her. Men i barnehagehverdagen møter man på mange ulike foreldre både når det gjelder, kjønn, klasse, ulik kulturell bakgrunn, usikkerhet, kravstore og så videre. Det vil si at det er et økende mangfold som barnehagelæreren og personalet skal forholde seg til som er like så viktig som samarbeidet med minoritetsforeldrene.

Innhold

1.0. Innledning.....	4
1.1. Oppgavens oppbygning.....	4
1.2 Oppgavens avgrensning.....	5
2.0. Teori	5
2.1. Inkludering i barnehagen	5
2.3. Barnehageloven og rammeplan for barnehagen	6
2.4. Personalet og holdninger	7
2.5. Kommunikasjon og språk.....	8
2.6. Høytidsmarkering i barnehagen.....	9
3.0. Metode.....	10
3.1. Valg av metode.....	10
3.2. Datainnsamling.....	11
3.3. Forarbeid	11
3.4. Dataanalyse.....	12
3.5. Evaluering	12
4.0. Empiri /Analyse.....	13
4.1 Holdninger og inkludering:	13
4.2 Mangfold og foreldresamarbeid:	14
4.3 Høytider og foreldresamarbeid:.....	15
5.0. Drøfting	15
5.1. Hvem er minoritetsforeldrene?.....	15
5.2. Hva mener jeg med en ressursorientert tilnærming?	16
5.3. Mangfold i barnehagen.....	16
5.4. Hvilken rolle har barnehagen rundt integrering?.....	17
5.5. Går alle i bursdag og språklige utfordringer.....	18
5.6. Personalets holdninger og sammensetning.....	19
5.8. Blir det markert ulike høytider i barnehagene	20
5.9. Er dette med på å skape en ressursorientert tilnærming til foreldre med minoritetsbakgrunn?	21
6.0. Avslutning/oppsummering	23
Vedlegg:	26
Vedlegg 1.	27
Vedlegg 2: Forespørsel om intervju	29
Vedlegg 3	31

1.0. Innledning

«Barnehagen skal ivareta foreldrene sin rett til medvirkning og samarbeide nært og i forståelse med foreldrene» (barnehageloven §1 og §4)

Etter å ha jobbet flere år i barnehage både som fagarbeider og som konstituert pedagog, har jeg blitt mer og mer bevisst på hvor viktig det er med et godt foreldresamarbeid. Ikke bare med etnisk norske, men og med alle foreldre som er innom i barnehagen. Jeg har med dette kommet frem til problemstillingen,

Har personalet i barnehagen en prosessorientert tilnærming til foreldre med minoritetsbakgrunn?

Gjennom intervju av barnehagelæreren og pedagoger har jeg fått et innblikk i hvordan foreldresamarbeid med minoritetsforeldre er i andre barnehager.

Valget på temaet foreldresamarbeid med minoritetsforeldre, er fordi jeg brenner for at alle foreldre som er innom i barnehagen skal oppleve den samme tilhørigheten og bli møtt på samme måte. Bare siden 2000 tallet har andelen minoritetsspråklige barn økt betraktelig i norske barnehager. Dette sier også noe om hvor viktig det da er å skape gode relasjoner og et godt foreldresamarbeid til minoritetsforeldre. Da jeg har valgt fagområde religion, livssyn og etikk har jeg også lagt vekt på barnehagens inkludering av minoritetsforeldre rundt høytidsmarkeringer.

1.1. Oppgavens oppbygning

Jeg har delt oppgaven opp i 6 deler, og den er strukturert slik: Først kommer en teori del som sier noe om hva barnehageloven og rammeplanen sier om barnehagens samfunnsmandat. Viktigheten av et godt samarbeid med hjemmet, hvordan holdningene til personalet kan påvirke, samt barnehagens rolle rundt integrering av minoritetsforeldre i samfunnet. Men og hvordan en kan ha en ressursorientert tilnærming både i hverdagen og når det kommer til høytidsmarkering. Deretter kommer en metode del som sier noe om hvilken metode som er valgt til denne oppgaven. Forberedelser, hvordan det er samlet inn data, behandling av datamateriell etterpå og forskningsetikk. Empirien /analysen kommer etter og viser til intervjuene og de funnene som ble gjort. Før avslutning og konklusjon er det en diskusjon/drøftings del, der det blir diskutert/drøftet de ulike funn som kom frem i analysen.

1.2 Oppgavens avgrensning

Jeg har valgt å avgrense oppgaven til hvordan foreldresamarbeidet til minoritetsspråklige foreldre kan være en ressursorientert og ikke problem orientert. Da jeg vil få frem hvordan barnehagen med en positiv innstilling og annerkjennelse kan inkludere foreldre inn i barnehagens hverdag.

2.0. Teori

I denne delen presenterer jeg relevant teori som støtter opp under funnene som ble gjort i intervjuene. Teorien bygger hovedsakelig på den ressursorienterte tilnærmingen til foreldre og hva som blir gjort for å oppnå dette. Det er ikke lagt så stor vekt på de negative sidene som kan oppstå i et foreldresamarbeid, da hovedmålet mitt er å se på de positive ressursene og hvordan barnehagen forholder seg til dette.

2.1. Inkludering i barnehagen

Barnehagen er i dag en viktig arena for inkludering, det er en arena der både barn og deres foreldre møtes på tvers av religioner, kjønn, sosial klasse etc.. (Hovdelien, Einarsen, Giæver, & Hidle, 2017, s. 68) Dette samsvarer også med det Hilde Lund skriver, barnehagen er en samfunnsinstitusjon der det skjer viktige kulturmøter. Og at barnehagen kan være en inngangsport i samfunnet på ulike arenaer gjennom likeverdige og sosial deltakelse. (Lund, 2021, s. 148) Man kan da se på barnehagen som en viktig arena for integrering. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 68) Å bruke mangfoldet som en ressurs i barnehagens hverdag, er med på å støtte og følge opp under barnas individuelle og kulturelle behov. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 9) Dette viser at barnehagen er en viktig arena når det gjelder å integrere minoritetsforeldre i storsamfunnet. De skal bli møtt med verdighet og respekt uavhengig av kulturell bakgrunn, religion og levemåte. På lik linje som majoriteten blir møtt. Via foreldremøter, foreldrekaffi, solidaritetsaksjon osv legger barnehagen til rette for at både barn og foreldre får bidra, men og oppleve både glede og mestring i et felles sosialt kultur møte. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 9)

Om minoritetsforeldre opplever at de ikke blir hørt eller blir avvist når de bidrar, vil det påføre en belastning for denne foreldren, samtidig vil fellesskapet miste eller gå

glipp av muligens viktige goder og ressurser. Samfunnet er avhengig av at fellesskapet kan bidra, alle er gode nok, og alle bidrar så godt de kan på hver sin måte. Her er det tydelig at barnehagen må ha en positiv instilling til integreringsrollen. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 68) Samtidig er barnehagen også en arena for et godt foreldresamarbeid. Det kan noen ganger by på utfordringer for barnehagelæreren, da en hele tiden skal ta hensyn til barnets beste, men også barnehagens samfunnsmandat og ikke minst foreldrenes ønsker rundt hvordan deres barn skal bli oppdratt. Da må barnehagelæreren finne den gylden middelvei og ha en god dialog sammen med foreldrene. (Glaser, 2013, s. 19) Når barna ser at foreldrene trives og har en god relasjon til barnehagen, vil det ha en positiv effekt på barnets trygghet og utvikling. (Glaser,2013.s.19)

2.3. Barnehageloven og rammeplan for barnehagen

I 1975 kom den først barnehageloven ut, i den kom det frem hvem som skulle legge føringer for hvilke livssyn barnehagen skulle drives under, samt hvem som hadde ansvaret om å fastsette vedtekter. I 1975 var dette barnehageeieren, flertallet av alle barnehager som var på den tiden i Norge hadde en kristen verdiforankring. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 70) Barnehageloven fikk en kristen formålsparagraf i 1983, den sto fast til 2010, men i 2011 ble denne fjernet.

I rammeplan for barnehager kommer det tydelig frem hvor viktig det er med et godt foreldresamarbeid, også når det gjelder mangfoldet man møter i barnehagene i dag. Det står blant annet at «Barnehagen skal fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9) Rammeplan for barnehager legger stor vekt på viktigheten av foreldresamarbeid både når barnet begynner i barnehagen, overganger i barnehagen og overgang mellom barnehage og skole. Barnehagen skal også samarbeid med foreldrene både for å kunne legge til rette for barnet, men og for å skape trygghet i den nye situasjonen, samt det å kunne gi tid og rom til at barn og foreldre skal bli trygge og kjente i den nye tilværelsen. Dette legger også føringer til personalet som skal sørge for tilpassninger, etabler og skape gode rutiner og trygge de overganger som en møter gjennom den tiden barnet er i barnehagen. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33) I de siste rammeplanene som

kunnskapsdepartementet har gitt ut, er det lagt større vekt på hvordan barnehagen aktivt skal jobbe med mangfold og gjensidig respekt, som i den siste utgaven fra 2017 har fått et eget avsnitt. Samt et eget kapittel som omhandler samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen.

Ifølge SSB, var det i 2015, 43067 barn med minoritetsspråklig bakgrunn som gikk i norske barnehager, mens det frem mot år 2020 var en økning på rett i underkant 9000. I 2020 gikk 52004 barn med minoritetsspråklig bakgrunn i norske barnehager. (Statistisk sentralbyrå, 2021) Dette betyr også at det er like mange daglige møter med minoritetsspråklige foreldre som er innom barnehagen hver dag. Som Sødal skriver er foreldresamarbeid noe barnehagelæreren er forpliktet til, men også gjennom barnehageloven og forskrifter er det nedfelt både retningslinjer og verdier som barnehagelæreren skal følge. (Sødal, 2018, s. 76)

2.4. Personalet og holdninger

Når en jobber som pedagog i en barnehage, bør man ha tilegnet seg ikke dømmende holdninger. Slik at når man møter ulike foreldregrupper, er man inkluderende og imøtekommende, lydhøre og sensitive overfor dem. (Glaser, 2013.s 93)

Personalsammensetningen er ulik fra barnehage til barnehage, noen har personell som er flerspråklige og kan være en god resurs inn i foreldresamarbeid, mens andre barnehager har personell som er fra lokalområde og ikke har så mye språkerfaring. Generelt bør det jobbes jevnlig med personalets holdninger og verdier, for at foreldre skal blir møtt likt av hele personalet.

Rammeplanen inneholder ulike fagområder som barnehagelæreren og personalet skal jobbe etter. Det man derimot må passe på, er at barnehagelæreren ikke skal drive med trosopplæring når det jobbes med fagområdet etikk, religion og filosofi skal barna bli kjent med ulike religioner og livssyn som man finner i det mangfoldige samfunnet rundt oss. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 71) I 2011 ble den kristne formålsparagrafen fjernet i barnehagene, dette gav rom og mer plass i samfunnet til å anerkjenne de ulike religionene og livssyn vi har rundt oss i samfunnet. (Hovdelien, et. al, 2017, s. 71) Gjennom barnehagelærerens utdanning får man kunnskap om de ulike religioner og livssyn, det vil da være lettere å møte på ulike religioner / livssyn i barnehagen. Man kan derimot støte på utfordringer som motstand blant personalet, eller det kan skape konflikter

innad i personalgruppen, på bakgrunn av manglende kunnskap og erfaring. (Glaser, 2013, s. 113)
Dette vil da føre til en problemorientert tilnærming, det kan bety at personalets syn på det språklige og kulturelle mangfoldet er negativt og det sees på som et problem. (Gjervan, 2006, s. 8) Man kan og se at barnehagen eller personalet tar lite eller ikke hensyn til den språklige og kulturelle bakgrunnen til foreldrene. Personalet ser på dette som mindre verdifull enn hva den norske kulturen er. (Gjervan, 2006, s. 8)

For at barnehagen skal kunne tilnærme seg minoritetsforeldre på en ressursorientert måte, må barnehagelæreren og personalet være åpne for endring. Personalet kan sammen tilegne seg kunnskap og de ulike religioner eller livssyn som er representert i barnehagen. I dag er barnehagen en mangfoldig arena og man vil møte ulike mennesker med ulik bakgrunn, erfaringer, behov og forventninger. Det vil med andre ord si at når man jobber i barnehagen så skal man forholde seg til disse menneskene som er både kollegaer, foreldre, barn og andre som er innom barnehagen. (Glaser, 2013, s. 113)

Å utvikle ikke dømmende holdninger blant personalet er viktig i forhold til foreldresamarbeidet, alle har vi ulike verdisyn og det å være annerkjennende og ha åpenhet i disse møtene kan være positivt for et godt foreldresamarbeid med minoritetsforeldrene.

2.5. Kommunikasjon og språk.

For å skape en ressursorientert tilnærming til foreldre har kommunikasjon en sentral rolle, i rammeplanen står det:

«Barnehagen skal legge til rette for foreldresamarbeid og god dialog med foreldra»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29)

Det kan være hektiske dager i barnehagen, der det da kan oppleves som litt kaotisk i garderoben, for noen foreldre går dette helt fint og de tar seg god tid i mylderet rundt og har lett for å komme i samspill med personalet i barnehagen. For andre så kan det oppleves som kaotisk og de er raske i leveringen/henting av barnet. Som oftest skylders dette at de trenger tid til og blir kjent med barnehagens miljø og finne sin plass. Dette henger sammen med hvordan barnehagens personell møter foreldrene og involverer de inn i de daglige rutinene. (Glaser, 2013, s. 119) Dette samsvarer med hva som står i Meld.St.24, kap.9. Man møter foreldre hver dag uavhengig av kjønn, klasse,

kultur og religion, barnehagens personal må være bevisste i sin yrkesrolle og møte både minoritetsforeldre og majoritetsforeldre med respekt og lydhørhet og være trygg i den rollen som man står i. (Meld. St. 24 (2012 – 2013), s. 89) Barnehagelæreren skal legge til rette for språklige arenaer, når minoritetsspråklige barn starter i barnehagen er dette ofte deres første møte med norsk språket. Noen foreldre blir forvirret og er bekymret for hvordan det vil påvirke deres morsmål. Som barnehagelærer skal man veilede og støtte foreldrene, samtidig som vi anerkjenner deres morsmål og hvor viktig det er for barnets identitet. Barnet blir eksponert for norsk i barnehagen, mens i hjemmet er det morsmålet som praktiseres. Samtidig sier rammeplanen at personalet i barnehagen skal støtte opp under og anerkjenne barnas morsmål. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 23) Dette praktiseres ulikt i barnehagene, noen har eller ansetter fagarbeidere med som har flerspråklig bakgrunn, dette kan være en god støtte i foreldresamarbeidet med minoritetsforeldre, da kommunikasjonen kan oppleves enklere og foreldrene kan kommunisere lettere med barnehagen. Samtidig gir det barna en tospråklig assistent i hverdagen, som kan være positivt for barnets språklige utvikling og forståelse. (Glaser, 2013, s. 118)

2.6. Høytidsmarkering i barnehagen

Rammeplanen som kom ut i 2017, gav enda tydelige føringer på hva personalet skal gjøre istedenfor bør gjøre. Det viser seg at å implementere den nye rammeplanen i barnehagene har gjort at det jobbes mer aktivt med de ulike fagområdene. Men man ser at det blir jobbet indre med et fagområde, Etikk, religion og filosofi. Det viser deg at det fortsatt blir jobbet mye med kristendommen, mens minoritetsreligionene blir det jobbet mindre systematisk rundt. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 84) Her sier rammeplanen at personalet skal markere merkedager, høytider og tradisjoner. Både de livssyn og religioner som er representert i barnehagen, men også den kristne kulturarven. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 55)

Det blir ofte organisert systematisk arbeid rundt fagområdet når det skal markeres ulike høytider, mens andre er bevisste gjennom hele barnehageåret. Det gjør markeringene mindre fremmedartede og eksotiske og kan virke like naturlig som f.eks vår julemarkering. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 85) Flere lager et årshjul hvert år der de fyller inn de ulike merkedagene som er aktuelle for avdelingen. Det bør være utstyr kasser i barnehagene til høytidsmarkeringer, ikke bare til jul, påske, 17 mai og fastelavn. Men også til andre høytidsmarkeringer som id al – fitr (Islam), purim (jødedommen), vesak (buddhismen) eller divali (hinduismen). I disse kassene kan det også være lurt å ha en gjenstand som man kan forbinde med de ulike høytider. (Fellah, 2014, s. 56) En kan bruke

nasjonalbiblioteket som en ressurs til å skaffe både bøker og fortellinger som kan brukes til de ulike markeringene. Man kan og bruke minoritetsforeldrene som en viktig ressurs når det gjelder høytidsmarkeringer, eller så kan barnehagen kontakte ledere fra ulike trossamfunn. Da kan man få et innblikk i hvordan høytiden markeres og lederen kan evt gi råd om hva en kan gjøre i barnehagen. (Hovdelien, et.al , 2017, s. 86) Dette er en fin måte foreldre kan være medvikrende på, det står blandt annet om foreldrenes rett til medvirkning i barnehagens innhold. (Barnehageloven §4 foreldreråd og samarbeidsutvalg)

Men det forutsetter at barnehagelæreren har kunnskap om ulike religioner og livssyn. Spesielt de som er representert i barnehagen. Møter man minoritetsforeldre med kjennskap til religionen / livssynet, kan gjøre minoritetsforeldrene mer komfortable og det vil påvirke foreldresamarbeidet i hva de vil dele. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 76)

3.0. Metode

I forskning blir det brukt ulike metoder for å samle inn data eller informasjon, de metoder som stort sett blir brukt er kvalitativ og kvantitativ metode. Selv om man kan bruke begge disse metodene i forskningen vil de har ulik grad av fleksibilitet når det kommer til innhenting av data. Kvantitativ metode gir lite rom for fleksibilitet noe som også vil være hovedforskjellene på disse to metodene. Bernard (2004) i (Christoffersen & Johannesen, 2018, s. 17)

3.1. Valg av metode

Jeg har valgt å bruke kvalitativ metode i denne forskningen. Bakgrunnen for mitt valg er noe på grunn av tiden som er til rådighet, men også med tanke på problemstillingen. Når det brukes kvalitativ metode, vil en kunne gå mer i dybden. For å kunne samle inn data må en være ute i feltet, og en kommer tettere på. Som Dalland skriver, vil en kunne oppleve et jeg-du-forhold ute i feltet, både gjennom intervju, men også i uplanlagte observasjoner. (Dalland, 2021, s. 55) Å bruke intervju vil kunne gi et bedre syn på hvordan ulike barnehager og avdelinger jobber med foreldresamarbeid. Det som er fint med kvalitativ metode, er at informantene har mulighet til å svare mer utfyllende på spørsmålene som blir stilt. Og som intervjuer kan man tilpasse neste spørsmål etter hvert, om man er i stand til å både tolke de svar som en får og stille spørsmålene. (Christoffersen & Johannesen, 2018, s. 17) Vanligvis går er en prosess rundt forskning på fire faser.

Datainnsamling, forberedelse, dataanalyse og rapportering. (Christoffersen & Johannesen, 2018, s. 18)

3.2. Datainnsamling

Derfor ble tidlig klart for meg at intervju ville være nyttig for å kunne belyse problemstillingen som jeg hadde kommet frem til.

Har personalet i barnehagen en ressursorientert tilnærming til foreldre med minoritetsbakgrunn?

Valget falt på å intervju pedagoger i minst to ulike barnehager. For å forhåpentligvis få et litt større bilde av foreldresamarbeid med minoritetsforeldre, tok jeg kontakt med en pedagogisk leder i en middels stor barnehage i en by i Norge. Denne pedagogen var ikke så interessert i å bli intervjuet, men satte meg i kontakt med avdelingsleder som skulle formidle videre til sine pedagoger, om noen kunne stille til intervju. Dessverre var det ingen respons fra disse, selv om jeg tok kontakt igjen. Etter en god uke kom jeg i kontakt med en annen pedagog gjennom felles kjente, vedkommende stilte villig opp til intervju. Etter litt frustrasjon rundt det å få tak i noen som ville la seg intervju, fikk jeg intervjuet to pedagoger til slutt. Begge disse jobber i forholdsvis store barnehager, i en stor by et sted i Norge. Begge intervjuene ble gjennomført på teams, da avstand og situasjonen rundt covid-19 gjorde det slik. Jeg syntes det gikk veldig greit selv om det vi ikke var fysisk i samme rom. Det ble en god dialog og begge intervjuene ble godt gjennomført. For å legge listen litt lavt gav jeg informantene mulighet til å velge dag og tid, for at det skulle passe de best mulig.

3.3. Forarbeid

I forkant laget jeg en intervjuguide (se vedlegg 1) den ble delt opp i fire deler. Først litt informasjon rundt informanten. Utdanning, hva en jobbet som og hvor lenge en hadde jobbet i barnehage. Litt om barnehagen / avdelingen, foreldresamarbeidet og høytidsmarkering. Det var i alt 19 spørsmål der flere hadde oppfølgingsspørsmål. Intervjuene var preget av den gode samtalen, samtidig som vi gikk gjennom spørsmålene. Noen av spørsmålene gikk inn i hverandre og noen var formulert tilnærmet likt. Det var en profesjonell samtale der også intervjuer og informanter fikk reflektert sammen rundt flere av spørsmålene. (Dalland, 2021.s 65) Det krever fra den som intervjuer å ha et godt samspill som er preget av både empati og respekt til den man intervjuer. (Dalland, 2021, s. 66) Det er samtidig

viktig for meg som student å fremheve til den som blir intervjuet, at det vil bidra til min læring, men og praksis. (Dalland, 2021, s. 65) Det jeg ser i ettertid er at noen av spørsmålene kunne vært litt annerledes formulert, men gjennom å bruke kvalitativ metode er man fleksibel i forhold til hvordan man innhenter data. Det var da ikke aktuelt å bruke en kvantitativ metode, fordi det ville ikke gitt meg utfyllende svar. Et spørreskjema ville ikke gitt så utfyllende informasjon som jeg fikk gjennom intervjuene da disse som oftest har ferdige svaralternativer man skal krysse ut. (Christoffersen & Johannesen, 2018, s. 17)

3.4. Dataanalyse

Under hvert intervju, noterte jeg fortløpende hva som ble sagt. Noe i stikkordsform og noe i setninger. Når hvert intervju var ferdig, ble disse transkribert slik at alle svar var ferskt i minnet. Når begge var gjennomført, gikk jeg gjennom et og et tema i intervjuguiden og analyserte svarene. Var det mye forskjell / likheter, hva ble gjort annerledes osv. Funnene ble delt opp i kategorier som jeg vil drøfte litt senere i oppgaven.

3.5. Evaluering

Det var noen utfordringer i starten av min forskning, at det skulle være vanskelig å få noen til å stille til intervju hadde jeg ikke sett for meg. Når jeg tok kontakt fikk de også intervjuguiden, samt forespørsel om å delta (vedlegg 2) og samtykkeerklæring (vedlegg 3) Disse ble sendt for å sikre eventuelle etiske dilemma. Generelt har jeg bevisst valgt å ikke skrive noe om kjønn, eller alder på informantene, heller ikke hvor og i hvilken barnehage de jobber i. Når det er nevnt, så vet jeg bare identiteten på den ene barnehagen. Den andre ble ikke nevnt ved navn, men jeg vet hvor den ligger. Jeg ser at intervjuguiden ikke burde blitt sendt ut i forkant av intervjuene, men først blitt presentert under selve intervjuet. Som nevnt over, kunne noen av spørsmålene blitt endret eller formulert annerledes. Samtidig når de fikk intervjuguiden kunne informanten lese gjennom og reflektere hva som ble gjort i deres barnehage / avdeling.

4.0. Empiri /Analyse

Som nevnt i metode delen intervjuet jeg to pedagoger i to ulike barnehager i en nokså stor by i Norge. Begge pedagogene har jobbet i barnehagene i mer en 3 år, og har fagbrev som barne og ungdomsarbeider.

Personalsammensetningen i barnehagene er variert.

Begge barnehagene har flere avdelinger der det er ulike nasjonaliteter/kulturer og religioner representert. Flere har komt her som arbeidsinnvandrere, men i den ene barnehagen var det og flytninger.

4.1 Holdninger og inkludering:

Pedagogene forteller at i personalet er det en åpen holdning, både i barnehagen og rundt flerkulturelle barn.

Ped 1, forteller at i deres barnehage blir det jobbet aktivt med personalet rundt holdninger og verdisyn.

Ped 2, forteller at det er et gjennomgående tema på personalmøter. Begge sier at det blir snakket mye om de ulike land som er representert, og de vil lære mer om både land, kultur og religion.

De ser på mangfold som en ressurs, her nevnes FN-dagen i begge barnehagene.

Ped 1 forteller at på avdelingen jobbes det mye med å inkludere, bevisstgjøre om at det er ulikhet og ingen er like. «Vi har ulike religioner, ulike språk og både vokse og barn lærer enkle ord som for eksempel: Hei på de ulike språk som er representert på avdelingen og nasjonalflagget.» De har også klart å inkludere foreldre til å bidra med for eksempel matretter, sanger, osv når det er høytidsmarkeringer, men spesielt på FN-dagen.

Ped 2, kan fortelle at på avdelingen er de opptatt av inkludering blant barna på avdelingen, men og rundt de voksne. «Barna har lært seg å si god morgen og hei på de ulike språkene som er representert» Pedagogen kan og fortelle at de får med seg foreldregruppen til å bidra med noe når FN- dagen blir markert.

4.2 Mangfold og foreldresamarbeid:

Ped 1, sin tolkning av kulturelt mangfold er: «det er forskjellige kulturer i barnehagen, ikke bare en kultur. Mangfoldet kan være en ressurs i barnehagen der foreldre viser interesse» Samtidig så kommer det tydelig frem at språk kan være en utfordring. «Av stolthet sier flere som oftest ja, selv om de ikke har forstått hva det spørs etter»

Et eksempel kan være: barn med spesielle behov, ha tolk på foreldremøter, noen vil og ønsker dette, mens andre ikke. Utfordring med tolk kan være for at noen har ulike dialekter mm. selv om de er fra samme land og snakker samme språk. Så skaper dette utfordringer.

Ped 2, sin tolkning av kulturelt mangfold: «Å inkludere, det at flere blir inkludert. Læren om andre land og kulturer» Det kommer også her frem at språket skaper utfordringer. Personalet føler på uvitenhet oftest rundt de ulike kulturer og det at noen foreldre reagerer kraftig på at vi i Norge er ute i all slags vær. Utfordring i forhold til rett klær til vær.

Begge pedagogen var tydelig på viktigheten av å vise interesse for både kultur og religion. De var og tydelige på hvor viktig det er å bruke tolketjenesten når det er foreldremøter og utviklingssamtaler. Dette for å sikre at alle foreldre fikk den samme informasjonen og beskjeder.

Noe som og kommer opp er bursdagsfeiringer, det blir markert bursdager i barnehagen når noen har bursdag. Det er også vanlig praksis i begge barnehagene at barna inviterer de andre hjem i selskap.

«Under foreldresamtaler med minoritetsforeldrene er bursdager et naturlig tema, pedagogen forteller hvor mye den hadde jobbet med å informere et minoritetspråklig foreldrepar om hva som var vanlig å gjøre når noen inviterte til selskap hjemme. Det ble vist invitasjon og forklart hvordan de skulle forholde seg rundt tilbakemelding osv. Foreldrene var positive, og de skulle komme. Dagen for selskapet kom og alle barna gledet seg gjennom hele barnehage dagen. I selskapet var alle barna komt og de ventet på det minoritetspråklige barnet som også skulle komme. Når barnet kom var også familien og besteforeldre med, pyntet til selskap og med gaver til bursdags barnet»

Det som kommer frem etter selskapet er at i denne minoritetsfamilien sin kultur, er det vanlig når man blir invitert i bursdagselskaper, eller selskaper å komme med hele familien. Både barn, foreldre og besteforeldre. Dette var ikke pedagogen klar over, men når disse foreldrene og pedagogen fikk snakket sammen om hvordan det som regel var her i den norske kulturen gjentok det seg ikke ved neste barneselskap. Da ble barnet levert, og minoritetsforeldrene gikk hjem.

4.3 Høytider og foreldresamarbeid:

Det blir markert ulike høytider i begge barnehagene, ikke bare de «tradisjonelle» norske, men det blir markert høytider ut ifra de religioner, livssyn som er representert i barnehagen.

Ped 1, forteller at de hvert år lager et års hjul der de fører inn de ulike høytidsmarkeringene som er på deres avdeling, dette gir en god oversikt over når det er høytidsmarkeringer. Her har de god dialog med foreldrene om de ønsker at de skal markeres i barnehagen og om det er noe spesielt de skal gjøre rundt markeringen i barnehagen.

«Det har ved noen få anledninger vært foreldre som ikke ønsker at høytiden skal markeres i barnehagen» De har også en god dialog med foreldrene rundt de norske/kristne høytidsmarkeringer, her får barn som ikke skal delta eget opplegg i barnehagen den aktuelle dagen. Men det har også hendt at foreldrene ønsker at barna skal delta, selv om de har en annen religion, så ser de hvor viktig det er for barna å få delta å skape felles referanser sammen med resten av barnegruppa.

En spesiell hendelse trekker pedagogen frem, «et foreldrepar så hvilken stor glede barnet fikk av den «norske» adventstiden, forberedelser og julefeiring. Så på julaften hadde de god julemiddag, og barna fikk hver sin gave. Selv feiret de jul i midten av januar. Men på grunn av barna hadde de valgt å ha en liten markering den 24. desember også.»

Ped 2, forteller at det blir markert høytider, men det er FN-dagen som er den største dagen som blir markert. «Denne dagen blir markert på så og si lik linje som 17 mai feiringen vi har. Da blir foreldre invitert til å lage matretter fra hjemlandet, og avdelingene går rundt og besøker hverandre»

Jeg ser etter å ha gjort begge intervjuene at det er mye likheter på hvordan disse barnehagene jobber rundt holdninger, høytider og ikke minst foreldresamarbeid med minoritetsforeldre. Samtidig kommer det og frem at språk er den største utfordringen. Disse funnene vil jeg drøfte under.

5.0. Drøfting

5.1. Hvem er minoritetsforeldrene?

Kjært barn har mange navn, men det som jeg legger i ordet minoritetsforeldre, er de foreldrene som kommer fra andre land utenfor Norden og som har et annet morsmål, kultur og religion.

5.2. Hva mener jeg med en ressursorientert tilnærming?

Hvordan personalet bevisst jobber for å danne relasjoner og gode arenaer for samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn. I personalgruppa bør det jobbes aktivt for å skape de gode relasjonene. For det første er dette vesentlig i forhold til barnas trivsel og utvikling. Som nevnt tidligere vil det ha en positiv effekt på barnet når det ser at foreldrene trives og har en god relasjon til personalet. Dette trekker også rammeplanen for barnehager inn, der det kommer tydelig frem at barnehagen og personalet skal verdsette og støtte mangfoldet. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 9)

Man ser at når foreldresamarbeidet er godt og man har en god relasjon til foreldrene, samt ser hvilken ressurs foreldrene er for barna, kan det være lettere å ta opp ulike utfordringer som kan dukke opp. Både når det gjelder barnets utvikling, sosialisering i gruppa, samt andre utfordringer som kan oppstå. (Gjervan, 2006, s. 41)

5.3. Mangfold i barnehagen.

Rammeplanen for barnehager er veldig tydelig på at barnehagen skal jobbe aktivt for å skape et mangfold samt gjensidig respekt. I alle arenaer, både ute, inne, på tur, i formingsaktivitet osv. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 9) Men sier rammeplanen noe om ulike religioner?

Gjennom kapitlet etikk, religion og filosofi, er det tydelig at barnehagen skal gjennom samtaler gi barna kjennskap til ulike religioner og livssyn. De skal få erfaringer, høre fortellinger, få kjennskap til ulike tradisjoner og verdier rundt ulike høytider. Dette kan være med å skape en interesse blant barna og være med på å skape en interesse for det mangfoldet som er i samfunnet. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 54)

For at barnehagelæreren kan møte både barn og foreldre sine ønsker og behov, er det nødvendig å ha profesjonsrettet kunnskap til religion. (Hovdelien, et al, 2017, s. 49)

På den ene siden, så må man som barnehagelærer være i god dialog med foreldrene om deres religion vil ha noen daglig innvirkning for barnet. For noen barn kan barnehagen være deres første arena der de møter andre religioner eller trosretnig. Da er man helt avhengig den gode dialogen. Foreldrene kan også være gode bidragsytere til hvordan både høytidsmarkering samt andre religiøse

innvirkninger. (Hovdelien, et al, 2017, s. 50) Formålsparagrafen fra 2010 er tydelig på rollen til barnehagepersonalet og sier noe om det å vise respekt for ulike familiformer, samarbeid med foreldre og hvilken verdi det daglige samspillet har. (Glaser, 2013, s. 58)

Men på den andre siden så kan det være ulike utfordringer i de daglige møtene med minoritetsforeldre. Som nevnt tidligere er det ofte språk som skaper denne utfordringen, noen barnehagelærere har daglige møter med foreldre der det er vanskelig å kommunisere. Noen får det til på engelsk, mens andre ikke har et felles språk som det kan kommuniseres på. Å konsekvent bruke tolk på foreldresamtaler og foreldremøter kan bidra til å øke både tillit og trygghet for foreldrene til barnehagen. Det er barnehagens sitt ansvar å sørge for at det blir innhentet tolk til slike møter. I de daglige møtene har man ikke tolk tilgjengelig på samme måte, her har jeg opplevd at flere barnehager har beskje bok der det blir skrevet enten på bokmål eller engelsk, da kan foreldrene bruke f.eks google translate til å oversette. Det flere også gjør er å ha ulike informasjonsskriv som henger i garderoben på ulike språk. Dette er en fin måte å sikre at alle foreldre har tilgang på den samme informasjonen og kan forstå den. Det igjen viser at barnehagen tar ansvar i deres møte med minoritetsforeldre slik at de kan forstå og bli forstått i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2011, s. 21)

5.4. Hvilken rolle har barnehagen rundt integrering?

Barnehagen er en viktig arena for at ulike foreldregrupper kan integrere seg inn i samfunnet. Begrepet integrering betyr at ulike grupper mennesker som har ulik bakgrunn, som sammen danner en sosial enhet. Selvet begrepet kommer i fra sosiologien. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 68) Barnehagens styringsdokument setter krav til at barna i barnehagen skal få ulike erfaringer, både når det gjelder det å være medborger, de er en del av et fellesskap. Men viktigst er at de skal få lære og erfare hvor verdifulle de er i seg selv. Barna får en felles forståelse av det fellesskapet både de og familiene er en del av, både gjennom levemåte, ulike ønsker men også de særegenheter som er rundt oss. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 69)

For det første så kan barnehagen ha en positiv rolle rundt integrering av minoritetsforeldre, det oppstår spontane møter mellom foreldregrupper, både i levering og hentesituasjonen i garderoben. Disse møtene skjer på en naturlig arena, der både kjønn, sosial klasse og alder ikke trenger å ha en betydning, det er møter mellom voksne personer fra samme lokalmiljø. Barnehagene skal også ha et foreldreutvalg, dette kan også bidra til at flere foreldre blir integrert inn i samfunnet.

For det andre siden så skal minoritetsforeldrene få opprettholde sitt kultur, religion og levemåte. Det kan være utfordrende å integrere seg i samfunnet, uten å måtte gi avkall på sin egen kultur. Som tidligere nevnt må barnehagen møte denne foreldregruppen på en ressursorientert måte. (Kunnskapsdepartemanget, 2017, s. 9)

For det tredje, kan minoritetsforeldre oppleve å bli ekskludering / marginalisering. På arrangementer tilknyttet barnehagen kan man da se at noen setter seg for seg selv, og de blir ikke tatt kontakt med av andre foreldre. Om dette forekommer kan balansen mellom goder, inntekt, utgifter påvirkes og skape en belastning i samfunnet. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 68)

5.5. Går alle i bursdag og språklige utfordringer

Kan bursdagsselskap være en arena der barn blir inkludert på? Bursdag er noe som primært foregår utenfor barnehagen. Selv om det ikke er i barnehagen, men på fritiden så kan personalet være til hjelp og bidra til å gi informasjon og veiledning. I Norge er det ganske vanlig at man inviterer til barneselskap og har med en gave, det som vi ofte tar for gitt er at dette er helt vanlig i alle land. Det er derimot vanlig å feire/markere bursdag, men det er ikke alle som inviterer til et egent barneselskap. Det blir også markert bursdag i barnehagen, så alle barna vil få et innblikk i hva bursdagsfeiring er, men føringene i barnehagen er ikke like for hvordan man feirer bursdag hjemme.

På den ene siden så vet personalet hvor viktig det er for barn å møtes utenfor barnehagen. Det er med på å bygge opp det sosiale fellesskapet, samtidig som det er en fin arena for inkludering og kulturelle møter. Rammeplanen sier ikke noe om det som skjer utenfor barnehagen, men barnehagen er med på å legge grunnlag for inkludering i samfunnet på ulike arenaer.

På den andre siden så ser en ofte at barn med minoritetsbakgrunn ikke deltar i barneselskap. Det kan være ulike årsaker, men ofte handler det om usikkerhet og uvitenhet. Samt det kan ha kulturelle grunner. Det er noen religioner/livssyn som ikke feirer bursdager, igjen spiller foreldresamarbeidet en viktig rolle her. Under innføringssamtalen med minoritetsforeldre kan bursdag være et eget tema, som da vil avklare dette.

Når en barnehagelærer og barnehageansatt skal gå i dialog med minoritetsspråklige foreldre, kan man støte på ulike utfordringer. Som nevnt tidligere bør tolketjenesten brukes flittig. Dette er en god måte for å kunne sikre at foreldre både forstår og kan føle seg forstått i barnehagehverdagen. Selv om det kan oppstå utfordringer knyttet til tolk og ulike språk, er det allikevel en god og viktig ressurs

som alle barnehager burde bruke. Selv om det kan oppstå språklige utfordringer i de daglige møtene i levering og hente situasjon er det allikevel viktig at barnehagepersonellet anerkjenner morsmålet både overfor barnet, men også for foreldrene. (Glaser, 2013, s. 123) Jeg har tidligere nevnt ulike verktøy som kan brukes i de daglige møtene med minoritetsforeldre. Både en beskjedbok og felles info skriv på ulike språk, som henger oppe i garderoben.

På en side kan dette bidra til å skape trygghet, men også det å bygge opp tillit til barnehagen. Samtidig så viser det at barnehagen anerkjenner morsmålet til barna, ved å synliggjøre det. (Glaser, 2013, s. 123) Dette viser også igjen i rammeplanen, å anerkjenne og verdsette de ulike kommunikasjonsuttrykk og språk barnet har. Samtidig så skal barnehagepersonalet være bidragsyttere for det språklige mangfoldet, støtte opp under morsmålet til flerspråklige barn, samt vise i barnegruppa at et språklig mangfold kan være positivt. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24)

Mens på den andre siden kan noen minoritetsforeldre vise liten interesse for hvordan barnehagen legger det språklige miljøet til rette. Noen er veldig bevisst på å lære seg norsk og vil bruke norsk i størst mulig grad, mens andre ikke har interesse i det hele tatt. Her kommer jeg tilbake til viktigheten av å aktivt bruke tolketjenesten, da kan man formidle beskjeder uten at det forhåpentligvis oppstår misforståelser.

5.6. Personalets holdninger og sammensetning

I personalgruppen er det en stor fordel om det jobbes aktivt med hvilke holdninger en har til ulike kulturer og religioner. Som nevnt har barnehagelæreren fått kunnskap om ulike religioner og livssyn under utdanning, dette vil ikke si at barnehagelæreren føler seg kompetent i møte med minoritetsforeldre.

På en side handler dette om hvilke holdninger man har, går man åpent inn i disse møtene med minoritetsforeldre, vil man også bli møtt med åpenhet. Og man kan sammen skape en god dialog rundt religion, livssyn og kultur. Man ser på mangfoldet som noe positivt og ressurs. Som igjen kan bidra til at minoritetsbarna vil føle seg mer inkludert. Vi lever i et samfunn preget av et livssynsmangfold og gjennom fagområdet etikk, religion og filosofi kommer dette frem gjennom barnehagens verdigrunnlag og samfunnsmandat. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 54) Flere barnehager har et flerspråklig personell, noe som kan være positivt for resten av personalgruppa når

det jobbes med holdninger og kunnskap. Da de kan bidra med sin egen kunnskap om både religion og livssyn.

Men på den andre siden så er det ikke i hver barnehage man finner et flerspråklig personell, da ser man ofte at personalet er uvitende i møte med minoritetsforeldre og de føler seg usikre. Det er ikke bare barnehagelæreren som har daglige møter med minoritetsforeldre, personalet har like ofte daglige møter i garderobesituasjonen. Da trenger personalet både kjennskap og kunnskap til de ulike religionene. Om minoritetsfamiliene gir personalet kjennskap og innsikt i hvilke miljø de er i, kan dette være en god inngangsport til personalet kunnskap. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 80) Som jeg har nevnt tidligere kan man oppleve negative holdninger blant personalet og man ser på mangfoldet som et problem, vil det oppleves som noe problemorientert. Som igjen kan ha en negativ konsekvens for foreldresamarbeidet til minoritetsforeldrene.

Det er stor variasjon i barnehagene rundt i landet på antall minoritetsbarn, noen barnehagen har en større prosent andel en andre barnehager. Ofte ser man dette i større byer, mens ute på bygdene vil det være en mindre prosentandel. Å jobbe aktivt med holdninger og verdier i personalgruppa, er en god måte for bevisstgjøring og annerkjennelse av det mangfoldige samfunnet vi lever i. Vi er alle ulike og har ulike holdninger og verdier, samtidig skal man opptre profesjonelt i våre daglige møter, selv om man kan støre på andre verdier en hva vi selv har.

5.8. Blir det markert ulike høytider i barnehagene

Noe som kan være en viktig del av den prosessorienterte tilnærmingen til foreldre, er at personalet og barnehagen markere andre høytider på lik linje med de norske. Når denne oppgaven skrives, er vi inne i adventstiden og juleforberedelser. I det landstrakte land blir det produsert utallige dorull – nisser og annen flott julepynt laget av ivrige barnehender. Det er ulike tradisjoner i hver og en barnehage og det er like mange om ikke fler hensyn som skal tas. Her vil det være forskjeller fra barnehage til barnehage, noen barnehager lager månedsplaner som er fulle av juleforberedende aktiviteter, adventsamling, julegrøt, juleverksted, julefilm, julefortellinger, juleavslutning osv. Her vet jeg at flere barnehager har måttet endre på planen og dempe fokuset, julebudskapet er lik i flere religioner, men med ulikt fokus. Som for eksempel i Islam er Jesus en stor profet, og ikke en gud som i kristendommen. Katolikker retter fokuset mer mot Maria sin historie under påsken og ikke Jesus. Dette gir et eksempel på hvor viktig det er at barnehagelæreren og personalet har noe

kunnskap om de ulike religionene som de har representert.

Jeg har tidligere snakket om hvordan man kan involvere minoritetsforeldre inn i markeringen av ulike høytider, på den side vil disse foreldrene få et innblikk i barnas hverdag. Der barna i barnehagen vil få møte ulike foreldre og få ulike kulturer tettere på. Man kan for eksempel invitere en foreldre til å ha samlingsstund der de forteller om både hjemland, kultur, religion og den aktuelle høytiden som skal markeres, kan det bidra til å skape tilhørighet for minoritetsforeldrene. Samtidig får barna litt mer kjennskap til samfunnet rundt oss.

Har man en barnehagelærer som er åpent, engasjert, anerkjennende og ikke dømmende som vil bruke de ressursene som er tilgjengelige kan dette bidra til et positivt foreldresamarbeid med minoritetsforeldrene. Siden foreldre skal ha mulighet til medvirkning i barnehagehverdagen, kan dette være en fin anledning til det. (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29)

Men på en annen side kan man oppleve at minoritetsforeldre ikke vil bidra til de ulike høytidsmarkeringer, det kan komme av at de er usikre på hvordan barnehagen jobber eller har lite kunnskap om både rammeplanen, barnehageloven og barnehagens årsplan. Dette viser at barnehagelæreren må sørge for at alle foreldrene får tilstrekkelig informasjon og at barnehagelæreren er åpen for spørsmål, kommentarer og innvendinger under foreldresamtaler. Om minoritetsforeldrene får tilstrekkelig informasjon om hva som skjer eller skal skje i barnehagen, kan dette være med på å trygge de i barnehagens hverdag og rutiner. (Hovdelien, et.al, 2017, s. 77)

Man kan også møte motstand der minoritetsforeldre ikke vil at barnehagen skal markere de ulike høytider eller barn enkelte. Som tidligere nevnt vil det da være nyttig både for barnehagelæreren og minoritetsforeldre å avklare høytidsmarkeringer under den første foreldresamtalen når barnet begynner i barnehagen. For å kartlegge minoritetsfamiliene sine behov og ønsker rundt markering av høytider.

5.9. Er dette med på å skape en ressursorientert tilnærming til foreldre med minoritetsbakgrunn?

Det som er normalt i den Norske samfunnet i dag er at det er et religiøst, språklig og kulturelt mangfold, der barnehagen har en stor innvirkning. Dette samsvarer også med meldingen fremtidens barnehage, som er tydelige på at helheten i samfunnet vårt både er flerkulturelt og mangfoldig. (Meld. St. 24. (2012 – 2013), s. 89 - 90) Barnehagene jobber stort sett aktivt med å synliggjøre det mangfoldet man finner på avdelingene, man blir ofte møtt i garderoben med

plakater der det står «Hei» på ulike språk. Og noen har forskjellige informasjons skriv hengende på de representative språk som er på avdelingen. Noen avdelinger har figurer, bøker eller ulikt materiell fremme på avdelingen, som bidrar til å synliggjøre mangfoldet.

Igjen må jeg trekke frem viktigheten av å ha en god dialog med minoritetsforeldrene, selv om barnehagelæreren har noe kunnskap om både religioner, livsstil og kultur, vil det alltid være noe som er uklart eller man trenger mer kunnskap om. Å være seg bevisst dette, men samtidig møte minoritetsforeldrene, men en anerkjennende holdning vil man ha et godt utgangspunkt til et ressursorientert foreldresamarbeid med minoritetsforeldre.

6.0. Avslutning/oppsummering

Når jeg skulle ut å intervju, valgte jeg å gjøre det i barnehager som lå i by. Grunnen var at i forskningen min skulle søkelyset være på ressursen foreldre med minoritetsbakgrunn kan ha inn i barnehagen. Og som oftest er det flere minoritets familier i større byer en hva man finner på mindre tettsteder og i bygder. For selv å komme fra en bygd der foreldregruppen rundt i nærliggende barnehager, er preget av etnisk norske og arbeidsinnvandring med nokså lik religion og kultur som vi har her i Norge. Så har jeg likevel gjort meg noen tanker gjennom forskningen min. Det undrer meg at vi ikke har kommet lengre en hva vi har, nå når vi snart kan skrive 2022 på kalenderen. Gjennom de siste 10, 15 årene er det satset stor på barnehager, og det har blitt jobbet for full barnehagedekning. Når det er sagt så har andelen minoritetsbarn også økt i norske barnehager. Barn med minoritetsbakgrunn finner vi stort sett i alle barnehager i de større byene, og slik jeg ser det er barnehagene her veldig gode på det mangfoldige arbeidet og å bruke foreldrene som en ressurs inn i barnehagen sin hverdag. Å møte minoritetsforeldre med det en selv vil formidle er en ressursorientert måte barnehagelæreren og personalet møter foreldrene på. (Glaser, 2013, s. 105) Å forholde seg til både språklige, kulturelle og det religiøse mangfoldet i barnehagen, kan sees på som noe positivt og som en ressurs. Samtidig kan man møte på uønskede situasjoner eller problem. Dette kan man da kalle en problemorientert tilnærming Det å da ha en ressursorientert tilnærming til minoritetsforeldre og deres språklige og kulturelle bakgrunn, viser at barnehagens pedagogiske arbeid i hverdagen både verdsetter og anerkjenner det mangfoldet som er representert og det blir sett på som en ressurs. At både personal og barnehagelæreren har kunnskap om ulike religioner er helt klart en fordel når det kommer til minoritetsfamilier. Man kan ikke alt og det vil alltid være ulike forskjeller i hvordan religion, livssyn praktiseres i den enkelte familie. Men man har en forståelse og kan møte barn og foreldre med et anerkjennende blikk.

Barnehagen er etter mitt syn helt klart en viktig arena for inkludering av minoritetsfamilier.

Denne oppgaven kan oppleves som et glansbilde av hvordan mangfold og foreldresamarbeid med minoritetsforeldre er. Da holdningen til de jeg intervjuet var så preget på en anerkjennende måte, fikk jeg et positivt inntrykk av at disse barnehagene virkelig har klart å implementere mangfoldet inn i den daglige driften. Det var språklige utfordringer, men på et generelt grunnlag hadde personalet en åpen og positiv holdning og innstilling til foreldre og barn som hadde minoritetsbakgrunn.

Det man derimot kan stille seg spørsmål til, er om dette er vanlig praksis i alle norske barnehager?

Samtidig ser jeg viktigheten av at barnehagelæreren og personalet har og får kjennskap til det kulturelle mangfoldet som er i samfunnet vårt. Det som kom frem, var viktigheten av å ha en god måte å kommunisere på til minoritetsforeldrene. Aktiv bruk av tolketjenesten som er med på å sikre en god kommunikasjon, er også med på å skape en ressursorientert tilnærming. Om barna ser at personalet har positive, anerkjennende og ikke dømmende holdninger til det kulturelle mangfoldet. Kan dette ha en positiv innvirkning, og barna vil også trolig utvikle positive ikke dømmende holdninger til det kulturelle mangfoldet som er i samfunnet.

På bakgrunn av min interesse for det språklige, kulturelle og mangfoldige samfunnet som vi har her i Norge. Har jeg prøvd å se hvordan man med et positivt blikk, kan se på og bruke de ulike ressursene som minoritetsforeldre kan ha og hvordan det kan bli inkludert i barnehagen.

Om man hadde speilet seg selv i møte med minoritetsforeldre som nylig har ankommet Norge, kan man stille seg spørsmålene.

Hvordan hadde jeg blitt møtt, om jeg hadde kommet til et annet land, der språket var annerledes, religioner annerledes og kulturen annerledes?

Hvordan ville jeg blitt møtt som en ny forelder, der jeg skal levere det kjæreste jeg har til noen helt fremmede, som verken kan mitt morsmål eller har den samme kulturen?

Disse spørsmålene kan man stille seg når vi tar imot minoritetsforeldre i barnehagen.

Referanser:

- Barnehageloven (2005 - 2006) Lov om barnehager, (LOV-2005-06-17-64).
Lovdata <http://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Christoffersen, L., & Johannesen, A. (2018). *Forskningsmetode for Lærerutdanningene*. Abstrakt forlag.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. Gyldendal.
- Fellah, L. (2014). *Rom for ulike religioner og livssyn i barnehagen*. *Prismet* 65, 53 – 58
- Gjervan, M. (2006) *Temahefte og språklig og kulturelt mangfold*. Kunnskapsdepartementet
- Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Universitetsforlaget.
- Hovdelien, O., Einarsen, S. L., Giæver, K., & Hidle, K.-M. W. (2017). *Minoritetsreligioner i barnehagen*. Fagbokforlaget.
- Kunnskapsdepartementet, (2017). *Rammeplan for barnehagen*, Utdanningsdirektoratet
- Kunnskapsdepartementet, (2011). *Rammeplan, for barnehagens innhold og oppgaver*. Utdanningsdirektoratet
- Lund, H. De er jo alle barn. Mangfoldskonstruksjoner i barnehagen. Faye,R., Lindhardt, E.M., Ravneberg,B & Solbue,V. (2021) Hvordan forstå fordommer? Om kontekstens betydning - i barnehage, skole og samfunn. (kap.7, 148-172) Universitetsforlaget.
DOI: <https://doi.org/10.18261/9788215041261-2021-07>
- Meld. St. 24. (2012 – 2013) *Fremtidens barnehage*. Kunnskapsdepartementet.
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-24-20122013/id720200/>
- Statistisk sentralbyrå. (2021, desember 7).
Statistisk sentralbyrå: <https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/>

Vedlegg:

Vedlegg 1: Intervjuguide.....	s. 27
Vedlegg 2: forespørsel om intervju.....	s. 29
Vedlegg 3: Samtykkeerklæring.....	s. 31

Vedlegg 1.

En Intervjuguide til datainnsamling for bacheloroppgaven

Utdanning og jobb:

- Hvilken stilling har du i barnehagen?
- Hvor lenge har du jobbet i denne barnehagen?
- Hvilken utdanning har du?

Barnehagen/avdelingen:

- Har dere foreldre med ulike minoriteter representert på avdelingen eller i barnehagen?
  - o Er minoriteten preget av arbeidsinnvandring?
  - o Eller Flyktninger / Asylsøkere?
- Er det ulike religioner representert i barnehagen?
- Hvilke verdier, holdninger og normer jobber barnehagen ut fra
- Hvilke holdninger har personalet til flerkulturelle barn?
- I rammeplanen står det at barnehagen skal bruke mangfold som en resurs. Hvordan jobber dere for dette?
- Hva legger du i ordet mangfold?
  - o Kulturelt mangfold
- På hvilken måte kan mangfold være en resurs i barnehagen?
- Kan det være en utfordring?
- Hva legger du i begrepet resursorientert tilnærming?

Foreldresamarbeid:

- Hvilke erfaringer har din avdeling med ulike religioner?
- Hvordan samarbeider dere med foreldre rundt kultur og religion
- Tenker du foreldresamarbeidet er like tett med minoritetsforeldre som det er med majoriteten?
  - o Hvorfor / hvorfor ikke?
  - o Evt, hva kan det skyldes?

- Hvordan er personalsammensetningen på avdelingen og i barnehagen?
  - o Er flere fra samme område, eller tilflyttet?
- Hvordan blir det jobbet i personalgruppa rundt holdninger / verdier til foreldre med minoritetsbakgrunn?
  - o Skaper det utfordringer?

Høytider:

- Hvordan arbeider avdelingen med kultur?
- Markerer dere høytider?
  - o Hvilke høytider markeres?
  - o Hvordan markeres disse?
- Blir de norske tradisjonelle høytider (jul, påske og 17 mai) markert på lik linje som med andre høytider i barnehagen
- Har barnehagen / avdelingen erfaringer med at foreldre med minoritetsbakgrunn bidrar aktivt med tanke på kultur og religion?
  - o F.eks rundt markering av høytider?
  - o Hvordan bidrar foreldrene? Eksempel?
- Bidrar denne foreldregruppa på andre måter inn i barnehagens / avdelingens hverdag?
  - o Hvordan

Vedlegg 2: Forespørsel om intervju

Vil du bli intervjuet vedrørende en bachelor-oppgave om samarbeid med foreldre med minoritetsbakgrunn

I dette skrivet gis du informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å forske på hvordan vi barnehagelærere kan støtte barnehagebarn i forebygging av mobbing i barnehagen.

Intervjuet vil bestå av ulike spørsmål, og vil vare i maks 45 minutter. Informasjonen som innhentes under intervjuet vil analyseres og skape grunnlaget for videre arbeid mot en bacheloroppgave. Hovedtema for spørsmålene er:

- Samarbeid med foreldre
- Holdninger, verdier
- Mangfold og erfaringer med ulike religioner

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta på grunn av din erfaring som barnehagelærer. Jeg trenger dine tanker og erfaringer for å forstå mer av hva som fungerer, hvilke utfordringer vi kan møte og forhåpentligvis finne ut noe om hvordan vi best kan støtte og veilede barn på dette området.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet innebærer det at du er med på ett intervju i ca. 45 minutter. Der jeg vil ta notater fra intervjuet vårt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Det vil kun være prosjektansvarlig som har tilgang til dine privatopplysninger. Informasjonen du gir i intervjuet vil bli anonymisert og delt med veileder, prosjektgruppe og i selve bacheloroppgaven.

- Navn og kontaktopplysningene dine vil bli lagret på prosjektansvarlig sin datamaskin, og vil bli slettet etter oppgaven er levert inn.

Intervjudeltakerne vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjonen.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes **04.01.2022**. Ved prosjektslutt vil personopplysninger slettes.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Universitetet i Stavanger ved student Tove Bergjord Tysdal
- email: tbe@stavanger.kommune.no

Med vennlig hilsen

Tove Bergjord Tysdal

Vedlegg 3

SAMTYKKEERKLÆRING

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektets formål og fremgangsmåte, frivilligheten i intervjuet, behandling av opplysninger og anonymisering. Jeg har fått anledning til å stille spørsmål, og kan stille spørsmål og komme med endringer i ettertid.

Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 04.01.2022

Prosjektdeltakers navn med blokkbokstaver:

.....

.....

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

(Original til studenten- som tar vare på den, kopi av alle tre sidene gis til prosjektdeltakeren.)